

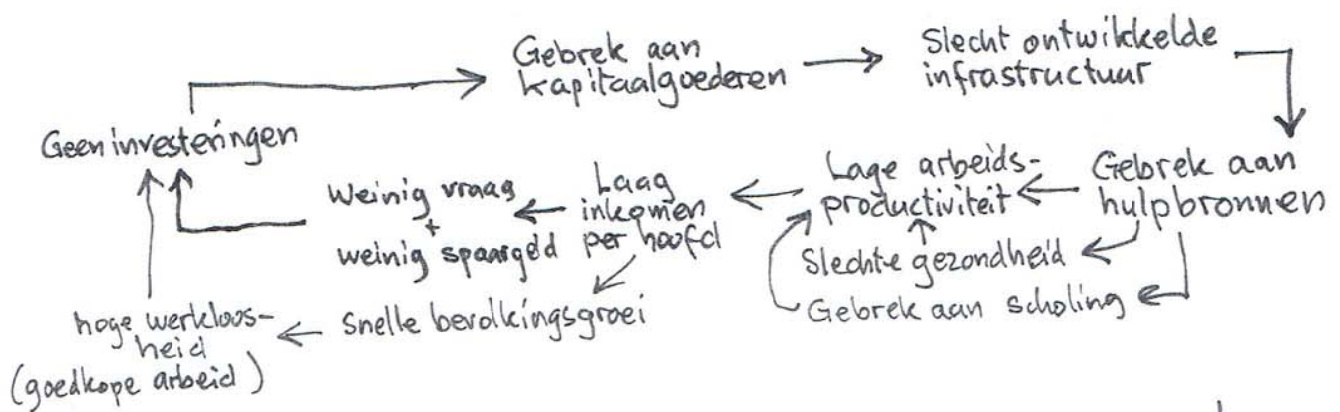
$$\text{Inkomen per hoofd van de bevolking} = \frac{\text{Nationaal inkomen}}{\text{aantal inwoners}}$$

capita

Kenmerken van ontwikkelingslanden:

1. Laag inkomen per hoofd
2. Scheve inkomensverdeling } veel armoede: grote groep met heel klein deel
3. Slechte gezondheidszorg } kleine groep rijken met groot aandeel
4. Gebrek aan scholing, veel kinderarbeid
5. Hoge werkloosheid
6. Slechte infrastructuur (wegen, bruggen, elektriciteit, water,...)
7. Snelle bevolkingsgroei (kinderen zorgen voor ouders)
8. Lage arbeidsproductiviteit door gebrek aan kapitaal

Viciuze cirkel van armoede

Doorbreken van deze cirkel kan niet zonder hulp van buiten!

- Afspreek VN: elk land biedt hulp van minstens 0,7% van BBP

Met dat geld moeten kapitaalgoederen en infrastructuur tot stand gebracht worden (=structurele hulp)

Vaak in de vorm van gebonden hulp: de donorlanden geven geld dat terecht komt bij bedrijven in donorland zelf die de investeringen doen.

Veel hulp loopt via { Artsen zonder grenzen (medische hulp)
 Oxfam Novib (kleinschalige projecten)
 Wereldbank (grote projecten)

Bij calamiteiten (orkanen, aardbevingen, overstromingen) wordt noodhulp (voedsel, kleding, zorg, ...) geboden

Les 2 8.1 Waaraan herken je een ontwikkelingsland?

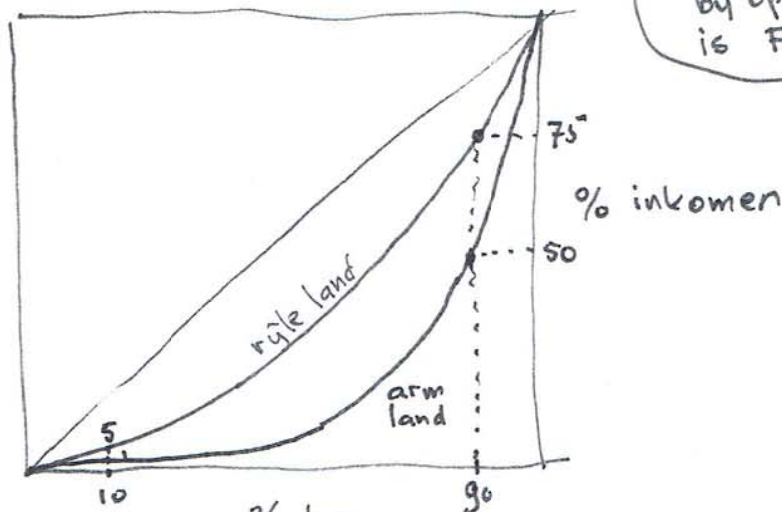
Het land heeft een grote beroepsbevolking } arbeidsintensieve productie
en weinig kapitaalgoederen

De lonen zijn laag, de werkloosheid is hoog

Vaak rust alle productie op één product = monocultuur
(bv bananen)

De inkomensverdeling is scheef.

LET OP
de linker grafiek
bij opgave 5
is FOUT

	% bev.	% inkomen
Armland	90%	< 2%
	10%	50%
Rijke land	90%	75%
	10%	> 5%

Arme landen exporteren meestal grondstoffen en andere producten uit de primaire sector. Hun secundaire sector is slecht ontwikkeld. (voedsel als granen, koffie, rijst, cacao)

Daarom moeten zij de eindproducten importeren tegen hoge prijzen. Hun exportprijzen zijn aan het dalen door een groot aanbod. Daardoor is hun RUILVOET aan het dalen: $\frac{P_x}{P_m} \downarrow$. Ook de tertiaire sector (handel en commerciële diensten) is slecht ontwikkeld door gebrek aan scholing.

De kwartaire sector functioneert vaak zeer slecht door corruptie dus scholing en gezondheidszorg komen niet van de grond.

$$\text{Ruilverhouding} = \frac{\text{Prijspeil export}}{\text{Prijspeil import}} = \frac{P_x}{P_m}$$

Les 3 8.2 Arm zijn is arm blijven?

Als

- Ontwikkelingslanden met leningen ^{tegen lage rente!} hun infrastructuur opbouwen
- " " hun producten zonder handelsbelemmeringen kunnen exporteren
- Ambtenaren in die landen geen steekpenningen aan nemen (corruptie)
- De overheid in die landen de gezondheidszorg op orde brengt
- " " " " " het onderwijs " " "

Dan

- kunnen bedrijven in die landen met goed geschoold en gezonde arbeidskrachten concurrerend produceren en hun producten in ontwikkelde landen verkopen tegen een goede prijs
- kunnen bedrijven aan hun werknemers een eerlijk loon uitbetalen
- Leven veel minder mensen in armoede en kunnen zij dankzij de verbeterde infrastructuur reizen en communiceren
- Groeit het BBP harder en neemt de noodzaak om voor je oude dag te zorgen met veel kinderen af.
- Ook de kindersterfte neemt dankzij de betere zorg af net als de kinderarbeid omdat ouders zelf hun geld kunnen verdienen
- Door de bevolkingsgroei af te remmen en het BBP harder te laten groeien neemt het inkomen per hoofd toe.

Er zijn enkele ontwikkelingslanden waar dit gelukt is:

JAPAN (na de tweede wereldoorlog al)
ZUID KOREA (vdgde ook heel snel)
CHINA (wordt nu een economische grootmacht)
BRAZILIE (al zijn hier nog wel problemen)
INDIA
VIETNAM

Let op het groeipatroon als een land als China jaarlijks met 8% groeit en de VS met 3% na 20 jaar:

VS	Start			
	1000	$\times 1,03^{20}$	=	1806
CHINA	10	$\times 1,08^{20}$	=	46,6
	100x			39x
en na 40 jaar				
VS	1000	$\times 1,03^{40}$	=	3262
CHINA	10	$\times 1,08^{40}$	=	217
	100x			15x

De kloof wordt kleiner door een sterkere groei van het BBP

Les 4 8.3 Hoe kunnen landen zich ontwikkelen?

Om te kunnen investeren (= kopen van kapitaalgoederen) moet je $\left\{ \begin{array}{l} \text{sparen} \\ \text{of} \\ \text{lenen} \end{array} \right.$

Ontwikkelingslanden moeten meestal veel lenen en dat kost rente + aflossing
Banken lenen liever niet uit aan mensen die de rente + aflossing niet kunnen betalen

Met een microkrediet van een hulporganisatie, de overheid en banken kunnen kleine ondernemers in een ontwikkelingsland op kleine schaal toch nog investeren in vee, machines, eigen toko, ...
Met dit kapitaal kunnen zij produceren en winst maken
Met die winst kunnen zij de lening en rente wel terugbetalen

Voor grote investeringen (in wegen, bruggen, stuwdammen) zijn ook grote leningen nodig die alleen tegen gunstige voorwaarden worden verstrekt door de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF)

Gunstige voorwaarden zijn $\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{ Lage rente} \\ 2. \text{ Lange looptijd } (> 30 \text{ jaar}) \end{array} \right.$

Zodra ondernemers goederen produceren die in de ontwikkelde landen verkocht moeten worden merken zij dat in de ontwikkelde landen de producenten worden beschermd door de overheid met

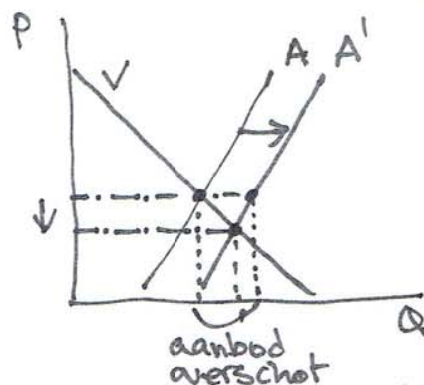
- hoge invoerrechten (= invoerbelasting of tariff)
- import quota's of importcontingenten (max. hoeveelheid per jaar)
- kwaliteitseisen
- douaneformaliteiten

Ook worden die ondernemers vaak gesubsidieerd om hun prijs concurrerend te houden met producten uit de derde wereld.

De WTO (World Trade Organization) heeft de contingenten afgeschaft en de invoerrechten mogen nooit meer worden verhoogd.

Dalende grondstoffenprizen door toenemend aanbod

Als je de prijs wel wil vasthouden moet het aanbodoverschot uit de markt gehaald worden en pas worden verkocht als de vraag stijgt of het aanbod terugvalt

Om meer te kunnen verdienen moeten zij meer grondstoffen exporteren, dus het aanbod schuift naar rechts.

Dit betekent dat de teveel geproduceerde goederen in een buffervoorraad worden opgeslagen

Hulpsoorten

1. Structurele hulp : ontw. landen lenen om kapitaalgoederen te kopen
2. Gebonden hulp : " " " en krijgen kennis + kapitaal van het donorland
3. Noodhulp : " " krijgen voedsel, zorg, hulpdiensten
4. Bilaterale hulp : " " hebben één land dat alle hulp biedt

Als iemand honger lijdt moet je hem geen vis geven maar leren vissen
(Confucius)

De Nederlandse overheid besteedt minstens 0,7% van het BBP aan ontwikkelingssamenwerking:

- via de Wereldbank en de VN
- met microkredieten (via Oxfam Novib)
- met subsidies aan bedrijven die in ontwikkelingslanden investeren
- met noodhulp bij natuurrampen

Doel: "leren vissen" of gewoon "vis"

↓
ontw. landen
worden
economisch
zelfstandig

↓
bij noodhulp

In 2019 € 3.096,1 miljoen hulp
Dit is slechts 0,38% van het BBP

(in 2018 € 3.060,1 miljoen)
toen 0,40% van het BBP

Fairtrade: boeren die zich in coöperaties organiseren krijgen een eerlijke prijs voor hun producten, in ieder geval kostendekkend.

- ↳ 1. genoeg om hun gezin te onderhouden
2. " " " verder te investeren

- dit lukt door minstens \$200 per ton product als fair-trade premie te verstrekken bovenop de wereldmarkt prijs.
- Bij te lage wereldmarktprijs geldt een minimumprijs

Voorbeeld Fair Trade: Max Havelaar koffie